

BALKAN PROJECT

Pre-concert event

13 Οκτωβρίου 2012

ERGON

e n s e m b l e

ΕΤΕΓΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
& ΤΕΧΝΩΝ
ΙΣΤΡΙΑΣ ΟΜΑΧΗ

BALKAN PROJECT

13 Οκτωβρίου 2012

Pre-concert event

**Συζήτηση για τη σύγχρονη μουσική στα Βαλκάνια
και παρουσίαση των έργων της συναυλίας**

**Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών
Ίδρυμα Ωνάση**

με την υποστήριξη του

ernst von siemens
music foundation

ERGON ENSEMBLE

Το ERGON ENSEMBLE πρωτοεμφανίστηκε το 2004 σαν άτυπο μουσικό σύνολο του Φεστιβάλ Παξών. Έχει πάρει την σημερινή μορφή του από το 2008 και απαρτίζεται από ταλαντούχους μουσικούς που συμμετείχαν στο παρελθόν στη Διεθνή Ακαδημία του Ensemble Modern στους Παξούς.

Το ERGON ENSEMBLE στηρίζεται σε ένα βασικό πυρήνα μουσικών και υποστηρίζεται, ανάλογα με το project, από μεγάλο αριθμό ταλαντούχων νέων καλλιτεχνών, που ειδικεύονται στη νέα μουσική, δημιουργώντας έτσι ένα ιδιαίτερα ευέλικτο σχήμα.

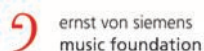
Σκοπός του συνόλου είναι η προώθηση των αριστουργημάτων της σύγχρονης μουσικής και του πρόσφατου διεθνούς ελληνικού ρεπερτορίου και η παρουσίασή του στο μεγαλύτερο δυνατό ακροατήριο. Οι προσπάθειές του στοχεύουν στην εξερεύνηση και ανάδειξη της μουσικής του καιρού μας, μέσα από υψηλού επιπέδου εκτελέσεις και ακρίβεια ερμηνείας, που αποτελούν ουσιαστική προϋπόθεση της ύπαρξής του. Ως ελληνικό μουσικό σύνολο, με συγκριτικό πλεονέκτημα την δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στην ελληνική σύγχρονη εργογραφία, αποβλέπει στην προώθηση της ελληνική μουσικής δημιουργίας στην διεθνή σκηνή.

Έχει ήδη εμφανιστεί, με πλήθος συναυλιών, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και σε άλλους χώρους, λαμβάνοντας εξαιρετικές κριτικές, κυρίως για την αρτιότητα των εκτελέσεών του.

Οι προτεραιότητες του συνόλου, πέραν των συναυλιών, περιλαμβάνουν: δισκογραφία, εκπαιδευτικές δραστηριότητες και παραγωγές που συνδυάζουν άλλες μορφές τέχνης, όπως ο Χορός, το Μουσικό Θέατρο και τα Πολυμέσα.

Το ERGON ENSEMBLE έχει την καλλιτεχνική υποστήριξη του Ensemble Modern της Φρανκφούρτης και οδηγό την πολύχρονη πείρα του.

Το ERGON ENSEMBLE υποστηρίζεται από το

Πρόγραμμα συναυλίας

Ελλάδα: **Μιχάλης Αδάμης** (* 1929), *Αλλιόστροφα* (1986)

Αλβανία : **Thomas Simaku** (* 1958), *Réflexions de la Croix* (2010)

Τουρκία : **Kamran Ince** (* 1960), *Dreamlines* (2008)

Ρουμανία : **Doina Rotaru** (* 1951), *Clocks* (2007)

ΗΠΑ : **Derek Bermel** (* 1967), *Tied Shifts* (2004)

Διεύθυνση: **Βασίλης Τσιατσιάνης**

Στη συζήτηση συμμετέχουν
οι συνθέτες

Thomas Simaku

Doina Rotaru

Kamran Ince

και η μουσικολόγος

Καίτη Ρωμανού

συντονίζει ο **Αντώνιος Αντωνόπουλος**

Η Ιδέα

Το Ergon Ensemble συνεχίζοντας το ταξίδι του στις σημαντικές μουσικές κληρονομίες, κυρίως μέσα από τους ανθρώπους που αντλούν έμπνευση και ήχο από την παράδοση, αναζητά τη διαφορετικότητα, αλλά και τον κοινό παρονομαστή που στοιχειοθετεί την χωρο-χρονική συνέχεια του όρου Βαλκάνια.

Η Βαλκανική χερσόνησος, σημείο συνάντησης πολιτισμικών τεκτονικών πλακών, υπήρξε ανέκαθεν ένα χωνευτήρι εθνοτήτων, γλωσσών και κουλτούρας. Η συνύπαρξή τους, αρμονική ή συγκρουσιακή, όχι μόνο δεν απέτρεψε, αλλά πολλαπλασίασε επέβαλλε τη διάχυση των πληροφοριών και εμπειριών, προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός πολυπολιτισμικού μωσαϊκού.

Η παράδοση, που ως όρος εμπεριέχει την έννοια της προσφοράς και της συνέχειας, ειδομένη μέσα από τη ματιά του σύγχρονου συνθέτη και εκφρασμένη μέσα από τις τεχνικές και τα πλούσια ηχοχρώματα της σύγχρονης μουσικής, παίρνει εδώ εξαιρετικά ενδιαφέρουσες όψεις.

Οι εξω-δυτικοί μουσικοί δρόμοι, οι ασύμμετροι χορευτικοί ρυθμοί και οι μελωδικές εκτελεστικές ιδιαιτερότητες, εμποτισμένες σε μια ποικιλία συναισθημάτων -από την εσωτερικότητα της θρησκευτικής παράδοσης μέχρι το ερωτικό πάθος της παγανιστικής ρυθμολογίας- συνθέτουν ένα καμβά για να στηθεί μια προκλητικά ενδιαφέρουσα μουσική εμπειρία.

Αλέξανδρος Μούζας

Μιχάλης Αδάμης (* 1929)

Από τις διαπρεπέστερες προσωπικότητες του ελληνικού μουσικού χώρου, ο Μιχάλης Αδάμης αναγνωρίζεται διεθνώς ως ο πρωτοπόρος συνθέτης που ανέπτυξε σύγχρονο μουσικό ιδίωμα, θεμελιωμένο στο μουσικό πολιτισμό της ελληνικής παράδοσης, δημιουργώντας έτσι νέα σχολή σκέψευς.

Περισσότερα από τριακόσια, έως σήμερα, είναι τα έργα του για ορχήστρα, οργανικά και φωνητικά σύνολα, ηλεκτρονικά και πολλαπλά μέσα, καθώς και μουσική για την Εκκλησία, το Θέατρο και την Τηλεόραση. Η διεθνής παρουσία του είναι πλούσια και συνεχής, με αναθέσεις από τους μεγαλύτερους πολιτιστικούς οργανισμούς, πλήθος εκτελέσεων και ραδιοφωνικών μεταδόσεων, βραβεύσεις και τιμητικές εκδηλώσεις.

Είναι πρωτεργάτης στην ανάδειξη του βυζαντινού μουσικού πολιτισμού ως κορυφαίου, αναθεωρητής του σκεπτικού και της πρακτικής της μουσικής παιδείας, από τους βασικούς παράγοντες στην καθιέρωση της σύγχρονης μουσικής δημιουργίας στον τόπο μας.

Ο Μιχάλης Αδάμης ίδρυσε, το 1965, το πρώτο ηλεκτρονικό μουσικό εργαστήριο στην Αθήνα. Δημοσίευσε μουσικολογικές μελέτες, με σημαντικότερη την ανακάλυψη του αρχαιότερου δείγματος διφωνικής μουσικής γραφής στο Βυζάντιο. Διετέλεσε πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Σύγχρονης Μουσικής (1978-88) και της Ομάδας Εργασίας για τη Χορωδιακή Ανάπτυξη (1981-1984). Επιμελήθηκε της ίδρυσης, το 1991, του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, του οποίου αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτωρ το 1999. Το 2004 αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γεννημένος στην Αλβανία, ο Thomas Simaku, σπούδασε στο Ωδείο των Τιράνων και έλαβε διδακτορικό στη σύνθεση το 1996 από το πανεπιστήμιο του Γιορκ, με καθηγητή τον David Blake. Έχει λάβει την υποτροφία στη μνήμη του Lionel Robbins, έχει υπάρξει υπότροφος στο Tanglewood Music Centre με τον Bernard Rands (υποτροφία Leonard Bernstein, 1996) και στο Workshop Σύνθεσης του California State University με τον Brian Ferneyhough (1998).

Η μουσική του έχει παρουσιαστεί στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ, αποσπώντας διθυραμβικές κριτικές για το ιδιαίτερο πάντρεμα δραματικότητας, δυναμισμού και νεωτερικότητας. Ανάμεσα στα σημαντικά βραβεία που έχει λάβει, συγκαταλέγονται τα βραβεία Serocki, Lutoslowski και BASCA, οι υποτροφίες Leverhulme, του Arts & Humanities Research Council του Λονδίνου, και της DAAD στο Βερολίνο, καθώς και η εύφημος μνεία στο διαγωνισμό Alexander Tansman το 2006.

Το 1995 το έργο του *Epitaph* για ορχήστρα εγχόρδων υπήρξε το πρώτο αλβανικό έργο που συμπεριλήφθηκε ποτέ στη διοργάνωση του φεστιβάλ ISCM World Music Days στη Γερμανία. Από τότε έργα του έχουν επιλεγεί για την ίδια διοργάνωση κατά τα έτη 1999, 2000, 2001, 2003, 2004, 2005, 2006, ενώ έχουν επίσης παρουσιαστεί σε πολλές άλλες διοργανώσεις και πόλεις, ανάμεσα στις οποίες το Huddersfield, το Tanglewood, η Αβινιόν, το Μαϊάμι, η Βαϊμάρη, το Μόναχο, η Ρώμη, το Κάλγκαρι, το KlangSpectrum στην Αυστρία, το Viitassari στη Φινλανδία, το Ίνσμπρουκ στην Αυστρία, το Μάντσεστερ, το Γιορκ, το Μπέρμινγκχαμ, τα Τίρανα και αλλού.

Σημαντικές εκτελέσεις έργων του έγιναν από το Arditti Quartet, την English Northern Philharmonia, τη Slovenian Radio-Television Orchestra, τη European Union Chamber Orchestra, το MusikFabrik, το Kreutzer Quartet του Λονδίνου, το Amsterdam New Music Ensemble, τη New London Orchestra, το Goldberg Ensemble, το Tokyo Phonosphere Musicale, το Insomnio Ensemble, την Polish Radio Chamber Orchestra, το Rubinstein Quartet, την Copenhagen Sinfonietta, το Concorde (Dublin), τη Luxembourg Sinfonietta, τη Romanian Radio Chamber Orchestra, το Capricorn Ensemble, το Norwegian Medieval Trio, το Tyrolean Ensemble of New Music (TICOM), το Duke String Quartet, το Tirana Asmus Ensemble, αλλά και από διεθνούς φήμης σολίστ, όπως οι Peter Sheppard Skærved, Neil Heyde, Garth Knox, Rohan de Saram, Noriko Kawai, Christopher Orton, Ian Pace, Vania Lecuit και Madeline Shapiro.

Έχει δώσει διαλέξεις και παρουσιάσεις για το συνθετικό του έργο σε μεγάλο αριθμό πανεπιστημίων και ακαδημιών.

Από το 2000 έχει τη βρετανική υπηκοότητα, ζει και εργάζεται στο Γιορκ, στο Πανεπιστήμιο του οποίου είναι Senior Lecturer. Τα έργα του εκδίδονται από το University of York Music Press και την Emerson Edition.

Kamran Ince (*1960)

Γεννημένος στη Montana των ΗΠΑ, ο τουρκο-αμερικανός Kamran Ince, επαινέθηκε από τους Los Angeles Times ως «ο σπάνιος εκείνος συνθέτης που έχει τη δυνατότητα να παραμένει συνδεδεμένος με τις επιταγές της σύγχρονης μουσικής, την ίδια στιγμή που εξακολουθεί να δείχνει εξωτικός».

Κατέχει διδακτορικό του Eastman School of Music και είναι καθηγητής σύνθεσης στο Πανεπιστήμιο του Memphis και συν-διευθυντής του MIAM στο Τεχνικό Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης. Έχει λάβει πλήθος βραβείων, ανάμεσα στα οποία το Prix de Rome, την υποτροφία Guggenheim και το βραβείο Lili Boulanger. Το έργο του *Waves of Talya* βραβεύτηκε από το περιοδικό Chamber Music ως το καλύτερο

έργο μουσικής δωματίου ζώντος συνθέτη του 20^{ου} αιώνα.

Πρεμιέρες έργων του έχουν γίνει από σπουδαίες ορχήστρες, ενώ συναυλίες αφιερωμένες στη μουσική του έχουν πραγματοποιηθεί πρόσφατα στα Holland Festival, CBC Encounter Series (Τορόντο), Istanbul International Music Festival και Estoril Festival (Λισαβόνα). Τα έργα του εκδίδονται από τον εκδοτικό οίκο Schott Music.

Οι πιο πρόσφατες συνεργασίες του συμπεριλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα έργα: *Symphony in Blue* (2012) για το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Κωνσταντινούπολης, *Asumani* (2012) για το Bach Before & After στην Κωνσταντινούπολη, *Still, Flow, Surge* (2011) για την 30^η επέτειο του Present Music, *Far Variations* (2009) για το Los Angeles Piano Quartet, *Concerto for Orchestra, Turkish Instruments and Voices* (2009) για το Υπουργείο Πολιτισμού της Τουρκίας, *Dreamlines* (2008) για τον εορτασμό της 100^{ης} επετείου της Τουρκικής Ένωσης Αρχιτεκτόνων (2008) και πολλά άλλα.

Η εταιρεία Naxos έχει εκδώσει 5 CDs με συνθέσεις του Ince, ενώ ο συνθέτης έχει επίσης συνεργαστεί με τις εταιρείες Innova, Decca και Troy.

Πρόσφατα ολοκλήρωσε την όπερά του *Judgment of Midas*, σε συνεργασία με την American Opera Projects, μια παραγγελία του ανασκαφέα των Σάρδεων αρχαιολόγου Crawford Greenewalt για την 50^η επέτειο από την έναρξη των ανασκαφών στο χώρο, η οποία θα παρουσιαστεί σε συναυλιακή μορφή στις 13 Απριλίου 2013 στο Milwaukee υπό τη διεύθυνση του συνθέτη.

Γεννημένη το 1951, η ρουμάνα συνθέτρια Doina Rotaru έχει πτυχίο και μεταπτυχιακό στη σύνθεση από το Εθνικό Μουσικό Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου, όπου σπούδασε την περίοδο 1970-1975 με καθηγητή τον Tiberiu Olah. Από το 1996 είναι καθηγήτρια σύνθεσης και από το 2008 επικεφαλής του τμήματος σύνθεσης στο ίδιο πανεπιστήμιο, ενώ από το 1998 είναι κάτοχος διδακτορικού στη Μουσικολογία, με τίτλο διατριβής «Contemporary composers and archaic traditions». Νωρίτερα, το 1991, σπούδασε με υποτροφία στο Άμστερνταμ με καθηγητή τον Theo Loevendie.

Έχει συνθέσει μέχρι στιγμής πάνω από 100 έργα, τα οποία καλύπτουν τα περισσότερα μουσικά είδη: έργα για σόλο, μουσική δωματίου, χορωδιακά και ορχηστρικά, έργα για όργανα και ηλεκτρονικούς ήχους, αλλά και μουσική για το θέατρο.

Έργα της έχουν παρουσιαστεί σε πολλές συναυλίες και φεστιβάλ σε όλο τον κόσμο : στην Ευρώπη, την Άπω Ανατολή, την Αυστραλία, τον Καναδά και την Νότια Αμερική. Έχει λάβει παραγγελίες από τη Ραδιοφωνία της Γαλλίας και του Graz, από το Suntory Hall Tokyo, το Γαλλικό Υπουργείο Πολιτισμού, το Stockholm Saxophone Quartet, καθώς και από συγκροτήματα και σολίστ σε Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία και Ελβετία.

Έχει βραβευτεί από την Ακαδημία της Ρουμανίας (1996) και την Ένωση Ρουμάνων Συνθετών (UCRM, 1981, 1986, 1990, 1994, 1997, 2001, 2004 και 2007). Έχει κερδίσει το πρώτο βραβείο του διεθνούς διαγωνισμού Gedok – Mannheim το 1994 για τη *Δεύτερη Συμφωνία* της.

Έχει δώσει διαλέξεις για τη μουσική της στη Γερμανία (Θερινή Ακαδημία Νέας Μουσικής του Darmstadt, 1992 και 1994), στην Ολλανδία (Gaudeamus International Composers' Workshop / Άμστερνταμ, 1990 και 1992), στην Αγγλία (Huddersfield University, 1995 και Brighton, 1995), την Ιαπωνία (Tokyo Suntory Hall, 1998 και 2001) και την Ισλανδία (Skalholt, 2006), ενώ υπήρξε μέλος της κριτικής επιτροπής διαγωνισμών σύνθεσης στη Γαλλία (Παρίσι, 2002 και 2006), τη Σλοβενία (Ljubljana, 2004) και τη Ρουμανία (Βουκουρέστι, 2006).

Το 1998 υπήρξε καλλιτεχνική διευθύντρια του φεστιβάλ "Contemporary Music Week" στο Βουκουρέστι.

Τα έργα της εκδίδονται από τον οίκο Editura Muzicala στο Βουκουρέστι και από τους οίκους Alphonse Leduc και Henry Lemoine στο Παρίσι.

Derek Bermel (* 1967)

Το συνθετικό έργο του συνθέτη και κλαρινετίστα Derek Bermel καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ειδών της σύγχρονης μουσικής, ανάμεσα στα οποία η κλασική, η jazz, η pop, η rock, η blues, η folk και τα gospel.

Σπούδασε σύνθεση με τους Louis Andriessen, William Albright, Henri Dutilleux και William Bolcom και κλαρινέτο με τους Ben Armato και Keith Wilson. Έχει σπουδάσει επίσης εθνομουσικολογία και ενορχήστρωση με τον André Hajdu στην Ιερουσαλήμ, παραδοσιακή μουσική με τον Nicola Iliev στη Βουλγαρία, saxίκι με το Julio Góes στη Βραζιλία και ξυλόφωνο Lobi με τον Ngmen Baaru στην Γκάνα.

Ο Bermel την περίοδο αυτή είναι Artist-in-Residence στο Institute for Advanced Study στο Princeton και καλλιτεχνικός σύμβουλος στην American Composers Orchestra στο Carnegie Hall. Έχει δεχτεί παραγγελίες από ορχήστρες, σύνολα και σολίστ παγκοσμίως, ενώ ανάμεσα στα πολυάριθμα βραβεία που έχει λάβει συμπεριλαμβάνεται το βραβείο της Ρώμης, το βραβείο Guggenheim, η υποτροφία Fulbright και το βραβείο τεχνών Alpert.

Έχει παρουσιάσει το κοντσέρτο του για κλαρινέτο συμπράττοντας με πολλές ορχήστρες, ανάμεσα στις οποίες η Φιλαρμονική του Los Angeles και η Συμφωνική του BBC, καθώς επίσης και στο New Music Festival στο Πεκίνο. Το 2010 το άλμπουμ "Voices", το οποίο περιλαμβάνει τέσσερα ορχηστρικά του έργα, προτάθηκε για το βραβείο Grammy.

Έχει συνεργαστεί με πλήθος μουσικών, ανάμεσα στους οποίους οι Wynton Marsalis, Midori, John Adams, Paquito D'Rivera, Philip Glass, sir James Galway, Gustavo Dudamel, Luciana Souza, Mos Def και Stephen Sondheim.

Καίτη Ρωμανού

Η μουσικολόγος Καίτη Ρωμανού διδάσκει στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και σε ωδεία της Αθήνας, της Καλαμάτας, του Άργους και του Βόλου. Ήταν μουσικοκριτικός στην εφημερίδα “Η Καθημερινή”. Οι έρευνες της επικεντρώνονται στην ελληνική μουσική και τις σχέσεις της με γείτονες λαούς.

Στις πιο πρόσφατες σχετικές δημοσιεύσεις της περιλαμβάνονται:

Serbian and Greek Art Music. A Patch to Western Music History, Bristol & Chicago 2009.

“Exchanging Rings under dictatorships”, R. Illiano and M. Sala, eds, *Music and Dictatorship in Europe and Latin America*, Turnhout 2009, pp. 27-64.

(Με την Maria Barbaki), “Music Education in Nineteenth-Century Greece: its Institutions and their Contribution to Urban musical Life” *Nineteenth-Century Music Review*, June 2011, pp.57-84.

Αντώνιος Αντωνόπουλος

Διδάκτωρ Αναλυτικής και Συστηματικής Μουσικολογίας (Sorbonne -Paris IV). Συνθέτης. Διδάσκων στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. (2009-12). Καθηγητής Ανωτέρων Θεωρητικών και Σύλληψης. Μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών (Ε.Ε.Μ.) Μέλος επιτροπών Διεθνών Συνεδρίων.

Δημοσιεύσεις: *Από την Τονική στη Σύγχρονη Μουσική Θεωρία* (Αθήνα 1999), μελέτες και άρθρα για τον Ιάνη Ξενάκη και τον Ανέστη Λογοθέτη (Ελλάδα, Γαλλία, Αγγλία).

Επιστημονικές συνεργασίες: Boston University & Alea III (2012), Goethe Institut & GCU (2012), Φεστιβάλ Αθηνών & Ergon Ensemble (2011), Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης & About (2009), Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2003-04).

Παραγωγές: *Μούσα Πολύτροπος* (ΕΡΑ 3).

ERGON

e n s e m b l e

www.ergon-ensemble.gr